

ערב חברתי בכותל

שאלה מרכזית: מהו הקשר בין ארון לאמונה?

מהלך:

חלק א' - ארון

את הפעילות כולה נעבור בשתי קבוצות. בחלק הראשון נבקש מהמרכזים להתחלק לזוגות. בכל זוג אחד יכסה את עיניו והשני יהיה הרואה. על הזוגות להסתובב ברחבת הכותל כאשר אחד אינו רואה והשני הוא המוביל. לאחר חמש דקות יצטרכו להחליף. במהלך החוויה יצטרכו אלה שאינם רואים לנסות להשתמש בחושים האחרים.

לאחר מכן נחזור למעגל הקבוצתי ונשאל-

- איך הייתה החוויה?
- מה שמעתם? הרגשתם?
- האם בטחתם באדם המוביל? איך היו כמוביל/ה?
- מה היה הקושי בנתינת ארון?

נסביר כי נתינת ארון בבני אדם הוא חלק חשוב בקיומה של חברה. למשל- אדם בוטח ברופא לתת לו את הטיפול המתאים, תלמיד בוטח במורה ללמד אותו את החומר בצורה הנכונה ביותר, ילדים מאמינים כי ההורים הם הוריהם למרות שאין להם הוכחה לכך ובני זוג מאמינים באהבתם זו לזה.

- יש לכם דוגמאות נוספות להבעת ארון?
- מהן הסכנות בכך?
- מדוע אנחנו ממשיכים לתת ארון במצבים מסוימים למרות הסכנות?
- מה ההבדל בין "ארון" ל"אמונה"?

חלק ב' - בין אמון לאמונה

כך אמר המהר"ל על הקשר בין אמון לאמונה (המהר"ל-מורנו הגדול רבי ליווא מפראג, רבי, מחנך והוגה דעות יהודי ידוע) -

המהר"ל מקשר בין נושא האמונה לנושא האמון בין בני אדם. לדעתו יש קשר ישיר בין האמון של האדם בעסקיו לאמונה בה'. רק אדם שנותן אמון בהנהגת ה' את העולם, יכול באמת לחיות חיים של אמון גם מול בני אדם אחרים. לעומת זאת אדם חסר אמונה הוא בעצם אדם חשדן שלא מוכן לתת שום אמון ברובד האלוהי של המציאות. אדם כזה בוודאי לא ייתן אמון גם בבני אדם אחרים ולכן לא יתנהג איתם באמון מצידו.

- מה דעתכם? האם יש קשר בין אמון לאמונה? האם אדם מאמין יותר הוא גם אדם שנותן אמון?
- האם ניתן לחיות ללא אמונה?
- האם בני האדם חייבים להאמין בכדי לחיות חיים משמעותיים או נורמליים?
- איך אמונה באה לידי ביטוי בחיי היום יום?

חלק ג' - האם יש אלוהים?

נתחלק לשלוש קבוצות קטנות. כל קבוצה תצטרך לבחור פינה בה רוצה לשבת ולקרוא קטע שכתב ד"ר יהושע ייבין מתוך ספרו "בשבילי אמונת ישראל" (נספח 1) ולאחר מכן לענות על השאלות -

- מה דעתכם על הכתוב?
- האם באמת עולם ללא אלוהים הוא עולם נורא?
- האם אתם מאמינים באלוהים? אם לא - האם אתם מאמינים בדבר כלשהו אחר?
- האם אמונה באלוהים מחברת אותנו כחברה או מרחיקה אותנו?

מטרתו של הדיון אינו לצאת עם תשובה חד משמעית כמובן, אלא לגרום למרכזים לחשוב על שאלות מהותיות ולהעלות את נושא האמונה מנקודות מבט שונות. לאחר הדיון נבקש מהקבוצות לחזור, נשתף בקבוצה הגדולה את המחשבות בקצרה ונבקש ממי שרוצה לבטא את אמונתו בכתובת פתק והנחתו בכותל.

נספח 1-

"אני- אין ביכלתי להוכיח, בדרך שיקולי-ההגיון, שאלקים ישנו. גדולי-גדולים וגאוני-גאוני ייגעו מוחותיהם כל הימים, כדי להוכיח את ישנותו - והעלו חרס בידם. יתר על כן : אחד מגאוני-גאוני אלו, וקנט שמו - אף עלה בידו להוכיח, שאי אפשר להוכיח בדרך שיקולי-ההגיון לא את ישנותו של אלקים ולא את אינותו.

אין ביכלתי להוכיח בדרך שיקולי-ההגיון את ישנותו של אלקים - אבל אין לי גם שום צורך בהוכחה שכזו, כדי לדעת ידיעת-ברי, שהוא ישנו. ישנם הרבה עצמים בעולם, שאיני יכול להוכיח את מציאותם בדרך-שיקול אפריורית, "באורח גיאומטרי", ואף על פי כן יודע אני שהם ישנם ; כך, למשל, אין ביכלתי להוכיח בדרך ההגיון, "באורח גיאומטרי", את ישנותו של החרמון ; אבל אני ראיתי אותו בעיני, לפני עשרות שנים, בעמדי בראש הכרמל ובראש הרי הגליל התחתון. ואף על פי שעברו מאז הרבה שנים ולא הוספתי לראותו עוד, אין אני מסיק מכאן, שהחרמון עבר ובטל מן העולם, אלא שאני אומר : החרמון ישנו, ישנו כמו שהיה אז, אלא שאני הוא שהתרחקתי ממנו, ועל כן נעלם משדה ראייתי. ומאחד הברואים הקטנים ביחס - לבורא עצמו : היו רגעים בודדים בחיי כשחשתי במחזור מאד את ישנותו של אלקים : בהיותי שרוי בדד בחדרי הדל, בהתרחק ממני כל אוהב ורע ; או בשוטטי לבדי על פסגות הרים ובחוף ים - חשתי בו. ואם עברו שנים רבות מאז ולא הוספתי לחוש בו, אומר אני - כשם שאמרתי לעצמי ביחס לחרמון : אם אינך חש בו עתה - לא בו הליקוי, אלא בך : סימן שאתה התרחקת ממנו יותר מכדי תחומי-חושך. אבל הוא ישנו, כפי שהיה אז. וכך אני מניח - ויש לי יסוד להניח כך - שמרבית בני האדם חשו בו, בישנותו, ברגעים בודדים וחשובים של חייהם (אף אם לא הודו בכך ואף אם לבם לפיהם לא גילה זאת). אני יודע איפוא שהוא ישנו - ואין לי שום צורך בסבך הוכחות מחוכמות "באורח גיאומטרי"...

אין בידי להוכיח בדרך שיקולי-ההגיון, שאלהים ישנו : אבל אני יודע יפה - מהו העולם בלי אלהים ; מה טיבו ומה צביונו של עולם אם נניח לרגע את העדרו של האלקים.

אם אין אלקים, הרי העולם הוא עולם ללא שחר ; הרי אין העולם אלא סיוט-בלהות משגע, שאין ממנו מוצא ביקיצה. אף אם יבואו כל אמני עולם לפאר את יפי-צבעיו, את ששון גווניו המשכר עין ולב - לא יהא זה - העולם בלי אלקים - אלא סיוט צבעוני, חלום-זוועה ססגוני מאד - אך ססגוניות זו לא הפקיעה במאומה את המזוויע שבו - המזוויע מחמת עצם העובדה שכולו חלף וכולו מתפורר ללא שויר".

